

NICOLAE DOBRIȘAN

ROXANA MAREȘ

**COMPENDIU
DE
DIALECTOLOGIE ARABĂ**

Copyright © 2012, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris
al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DOBRIȘAN, NICOLAE

Compendiu de dialectologie arabă / Nicolae Dobrișan,
Roxana Mareș. - București : Pro Universitaria, 2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-647-397-2

I. Mareș, Roxana

811.411.21

ABREVIERI

A.C.	= Araba clasică
ac.	= (cazul) acuzativ
adj.	= adjectiv
adv.	= adverb
A.F.I.	= Alfabetul Fonetic International
A.L.A.C.	= Academia de Limba Arabă din Cairo
ar.	= arab; (referitor la) limba arabă; de origine arabă
art.	= articol
Alg.	= Algeria
alg.	= algerian, referitor la dialectul algerian/ dialectele algeriene
Am.	= (dialectul din) Amman
Bahr.	= (regatul) Bahrayn
bahr.	= referitor la dialectul / dialectele din Bahrayn
c./ cons.	= consoană
cf.	= confer, compară cu
cl.	= (referitor la) limba clasică
col.	= (nume) colectiv
comp.	= (gradul) comparativ
compl.	= complement

compl.circ.	= complement circumstanțial
comp.dir.	= complement direct; obiect
compl.indir.	= complement indirect
compl.prep.	= complement prepozițional
conj.	= conjuncție
d.	= (numărul) dual
dem.	= (pronume / adjectiv) demonstrativ
det.	= determinat
dial.	= dialect; dialectal
dim.	= diminutiv
E.A.	= Emiratele Arabe Unite
e.a.	= dialectul / dialectele din Emiratele Arabe Unite
Eg.	= Egipt
eg.	= dialectul / dialectele din Egipt; egiptean
el.	= elativ
engl.	= englezesc; din limba engleză
ex.	= (de) exemplu
excl.	= exclamație
f.	= formă (verbală)
fem.	= feminin
fr.	= francez; din limba franceză
G.A.	= Golful Arab
gen.	= (cazul) genitiv

gr.	= gramatică; grammatical
grec.	= grecesc; din limba greacă
id.	= idiom
Ierus.	= Ierusalim; dialectul din Ierusalim
imp.	= imperfect; neîndeplinit; prezent
imper.	= imperativ
ind.	= indefinit; nedefinit; nehotărât
inf.	= infinitiv
interj.	= interjecție
interog.	= interogație
Iord.	= Iordania
iord.	= dialectul / dialectele din Iordania; iordanian
Ir.	= Irak
ir.	= dialectul / dialectele din Irak; irakian
K.	= Kuwait
k.	= dialectul / dialectele din Kuwait; kuweitian
Lb.	= Liban
lb.	= dialectul / dialectele din Liban; libanez
Lib.	= Libia
lib.	= dialectul / dialectele din Libia; libian
M.	= Maroc
m.	= dialectul/ dialectele din Maroc; marocan
mas.	= <i>maşdar</i> ; nume de acțiune
masc.	= masculin

Maur.	= Mauritania
maur.	= dialectul / dialectele din Mauritania; mauritan
N.	= Nadjd
n.	= nume
nedet.	= nedeterminat, nehotărât
neg.	= negație, particulă negativă
nom.	= (cazul) nominativ
nr.	= număr; numeral
nr.c.	= numeral cardinal
nr.ord.	= numeral ordinal
n.u.	= nume de unitate
ob.	= obiect; complement direct
Om.	= Oman
om.	= dialectul/ dialectele din Oman; omanez
p./pl.	= plural
p.a.	= participiu activ
Palest.	= Palestina
palest.	= dialectul / dialectele din Palestina; palestinian
perf.	= perfect; îndeplinit; trecut
pers.	= persoană
persan	= persan; de origine persană
p.p.	= participiu pasiv

SIMBOLURI

> (care) a dat

< provenit din

/ sau, ori

versus, față de

1 = persoana I

2= persoana II

3 = persoana III

I-X = forma (verbală) I... forma X

R₁ = prima consoană radicală

R₂ = a doua consoană radicală

R₃ = a treia consoană radicală

R₄ = a patra consoană radicală

^v = "vocală de spijin"

* = formă reconstituită

CUVÂNT ÎNAINTE

Compendiu de Dialectologie Arabă își propune trecerea în revistă a trăsăturilor esențiale ale situației lingvistice arabe actuale, cu un accent special asupra contrastului dintre limba arabă standard (*al-fuṣḥā*) și idiomurile arabe vorbite. Pentru elaborarea acestei cărți, autorii au consultat numeroase lucrări și articole de specialitate, atât arabe cât și occidentale, desigur în măsura în care au putut avea acces la ele; unele dintre acestea au fost citate atât în interiorul textului cât și în lista bibliografică anexată la sfârșitul cărții, altele numai în această listă. Ei le sunt datori în mod deosebit orientalistului olandez Kees Versteegh, autor al lucrării *Pidginization and Creolization: the Case of Arabic*, orientaliștilor germani Woldietrich Fischer și Otto Jastrow, autori ai culegerii intitulate *Handbuch der Arabischen Dialekte*, precum și autorilor de lucrări consacrate unor idiomuri arabe individuale, apărute la edituri de specialitate din Franța, Marea Britanie, Germania, Italia, Olanda, Statele Unite ale Americii și din alte țări. Ne cerem scuze pentru eventuala omitere a unora dintre acești autori.

Faptele de limbă sunt fapte obiective și atât prezentarea cât și interpretarea lor de către diverși autori au în mod

inevitabil multe puncte comune. Contribuția noastră personală la elaborarea acestei lucrări constă în organizarea materialului în patru mari capitole, în adăugarea unor idei noi în multe privințe și în bogăția exemplelor aduse pentru ilustrarea diverselor aspecte puse în discuție; unele dintre aceste exemple au fost preluate din lucrări dedicate diverselor idiomuri și în parte chiar din lucrări de sinteză, altele au fost adunate *in situ*, de la vorbitorii diferitelor idiomuri în țările arabe, îndeosebi din vorbirea curentă a membrilor din toate țările arabe ai Academiei de Limba Arabă din Cairo, dar și de la vorbitorii obișnuiți din țări arabe sau aflați în România temporar sau definitiv.

Ne exprimăm speranța ca acest *Compendiu* să reprezinte doar introducerea pentru un amplu studiu asupra dialectelor arabe de o reală utilitate atât pentru studenții care învață limba arabă cât și specialiștii care lucrează în domenii legate de această specialitate sau apropiate de ea. Autorii.

INTRODUCERE

Limba arabă face parte din ramura sudică a limbilor semitice, alături de idiomurile sud-arabe și etiopiene. Ea este folosită și vorbită într-una sau alta din formele sale de o populație de peste 300 milioane de locuitori care trăiesc pe o arie geografică vastă ce se întinde din Asia de Sud-Vest până la extremitatea occidentală a Africii de Nord, respectiv până la Oceanul Atlantic.

Limba arabă este limba oficială în 23 de state din Orientul Mijlociu, Orientul Apropiat și Magreb grupate în organizația regională numită Liga Statelor Arabe (*Ġāmi‘at ad-Duwal al-‘Arabiyya*) cu sediul la Cairo. De la Est la Vest, acestea sunt Iraq (*Al-‘Irāq*) cu capitala la Bagdad (*Bagdād*); Kuweit (*Al-Kuwayt*) cu capitala la Kuweit (*Al-Kuwayt*); Qatar (*Qatar*) cu capitala la Doha (*Ad-Dawḥa*); Bahrein (*Mamlakat Al-Baḥrayn*) cu capitala la Manama (*Al-Manāma*); Emiratele Arabe Unite (*Al-‘Imārāt al-‘Arabiyya al-Muttaḥida*) cu capitala la Abu Zaby (*Abu Ḍaby*); Oman (*‘Umān*) cu capitala la Musqat (*Musqat*); Arabia Saudită (*Al-Mamlaka al-‘Arabiyya As-Sa‘ūdiyya*) cu capitala la Riyad (*Ar-Riyād*); Yemen (*Al-Yaman*) cu capitala la Sana (*Ṣanā’*); Iordania (*Al-Mamlaka al-Hāšimiyya al-‘Urdunniyya*) cu